

ORVOSDOKTOROK ÉS A MŰVÉSZETEK

Mi hajtja az orvosokat a művészet felé? A nyomasztó gondok, a halál árnyéka, a realitás kegyetlensége csak úgy viselhető el, elfásulás, közömbössé váltás nélkül, ha az orvos valamiféle lelki megnyugvást, felüdülést, pihenést talál a művészet egyik-másik ágának művelésében. Talán a zene az, ami leginkább szolgálja a napi élmények után a lélek békéjét és visszaadja az orvos lelki nyugalmát a betegség és a halál igazságtalan és sokszor aljas és gonosz aratásában és megerősíti sokszor megrendült hitét az élet szépségében.

E gondolatok jegyében alakult meg 1992-ben Szombathelyen a Magyarországi Orvos Muzsikuskok Egyesülete ([Magyarországi Orvosmuzsikuskok Egyesülete – Ars Medica ...](#)) olyan orvosok, gyógyszerészek, orvosegyetemi hallgatók közreműködésével, akik játszanak valamilyen hangszeren vagy énekelnek. Az Egyesület neve 2000 óta „Ars Medica pro Humanitate Hungarica Egyesület”, melynek elnöke a mozgalom elindítója, prof. dr. Tarján Jenő szombathelyi kardiológus főorvos volt. Az elnöki teendőket 2002 decemberében én vettem át, titkos szavazással. Bevezettem az egyesület életében, hogy kötelező a szakdiploma mellett a zenei végzettség és a felvételi vizsga. „Orvosok a zenében” ez a sorozat is immáron 2002 óta tart, főleg Budapesten és 2010 óta Ráckevén is. Hatalmas érdeklődéssel, ahol profi muzsikuskok is fellépnek az orvosművészekkel együtt.

Az egyesület minden évben más-más hazai városban tartja meg koncertekkel gazdagított találkozóját, melyeken eddig csaknem 100 orvos, gyógyszerész és egyetemi hallgató szerepelt. A legutóbbi évek közül 2010-ben

Pécs, 2011-ben, Hajdúböszörmény, 2012-ben Miskolc, 2013-ban Budapest, 2014-ben Győr, 2015-ben Eger, 2016-ban Szombathely, 2017-ben Dunaújváros, 2018-ban Debrecen, 2019-ben Ráckeve, 2020-ban koronavírus miatt elmaradt, 2022-ben Mátészalka ad otthont a hangversenyeknek. A találkozók hagyományosan templomi koncerttel kezdődik péntek este, ahol a főszereplő az orgona. Szombaton délután és vasárnap délelőtt kamarazene, ének és szólóhangszerek következnek a műsorban. A tagság többnyire aktív muzsikáló egészségügyi dolgozókból áll, akik éves tagdíjat fizetnek, de pártoló tagok is vannak, akik támogatásukkal segítik az Egyesületet.

Az orvosok zene iránti affinitása olyan közhely, ami napjainkban már valószínűleg nem is igaz, de még tartja magát. Kétségtelen, hogy a 19. században és a 20. század első felében az orvosok a polgárságnak abba a tekintélyes hányadába tartoztak, akik zeneértők, zeneszeretők és nagyon sokszor aktívan zenélők voltak. Közöttük a társas érintkezésnek bevett formája volt a házimuzsikálás, amikor szonátákat és kamarazenét játszottak. Annak az orvosnak, aki aktívan nem is zenélt, igénye volt arra, hogy legalább zenehallgatóként, hangverseny látogatóként, operába járóként vagy mecénásként csatlakozzék a többiekhez. Az orvosegyetemek kamaraegyütteseiben együtt muzsikáltak hallgatók, neves és névtelen orvosok és híres professzorok. Sajnos a zenének ez a magas szintű szeretete egyre ritkább. A komolyzene tábora egyébként is fogyatkozik, a hangversenyeken ritkábban látunk orvosokat és azok is – bár vannak kivételek – zömmel az idősebb korosztályhoz tartoznak.

Bókai János id. (1822–1884) orvos- és sebészdoktor, szemészorvos, gyermekgyógyász, egyetemi tanár, a korszerű magyar gyermekorvoslás megteremtője; a budapesti Stephania szegénygyermek-kórház főorvosa

Számos hírneves orvostól tudunk, akik aktívan muzsikáltak, bár nevük a ma orvosának sajnos nem sokat mond. A legendás Bókay János zenét szerzett és több hangszeren játszott. A 20. század első felében működő Rusznyák István professzor csellón játszott. A tüdőgyógyász szakma két vezéregyénisége:

Dr. Böszörményi Miklós

Dr. Ungár Imre

Böszörményi Miklós (1914–2002) az Országos Korányi Tbc- és Pulmonológiai Intézet egykori vezetője és Ungár Imre (1914–?) a Korányi Tüdőbeteg-gondozó Intézet sebészfőorvosa állandó szonátapartnerek voltak, előbbi zongorázott, utóbbi hegedült, prof. dr. Zoltán László (1904–1976), az Országos Idegsebészeti Intézet első igazgatója pedig magas szinten hegedült, prof. dr. Tarján Jenő (1935–2013) kardiológus haláláig művészi szinten zongorázott, dr. Vukán György (1941–2013) fogorvos pedig zongorista-zeneszerző volt.

Dr. Tarján Jenő

Dr. Vukán György

Manapság is vannak köztük a zenét magas szinten művelő kollégák: prof. dr. Borvendég János orvos-gyógyszerész virtuóz orgonajátékos, prof. dr. Salacz György csellózik, prof. dr. Németh Norbert zenét szerez, dr. Góth Endre, az MTA doktora, belgyógyász, endokrinológus orgonán és zongorán játszik. A kamaraegyüttesek közül kiemelkedik a budapesti Semmelweis Vonósnégyes (dr. Kelemen László – 1. hegedű, dr. Székely György – 2. hegedű, dr. Ostoros Gyula – brácsa, dr. Asbót Richard – cselló), és a Bólyai János vonósnégyes (dr. Greschik István – hegedű, dr. Poór Piroska – hegedű, dr. Németh Márta – brácsa, dr. Lakatos János - cselló), továbbá a Semmelweis Kamarazenekar Tardy László Liszt Ferenc-díjas karnagy irányításával, a Semmelweis Egyetem Medikus Zenekara, amelynek Dubóczky Gergely 2009 óta a zenekar művészeti vezetője és karmestere, a Semmelweis Kórus Tőri Csaba és Behany András karnagyokkal,

és a 2010-ben alakult debreceni MediChoir Hallgatói Kórus és kamarazenekar, illetve a dr. Rock zenekar, amely 1996-ban alakult az Országos Traumatológiai

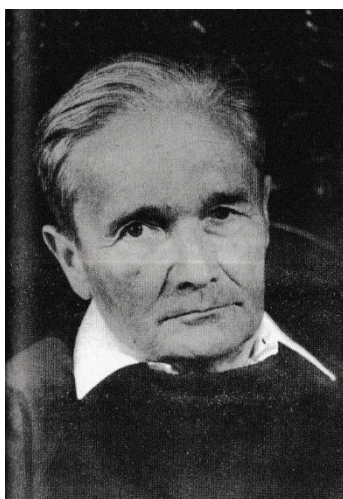
Intézetben: rockzenét játszanak és traumatológusokból állnak. A zenekar alapító tagjai voltak: dr. Hankiss János (sebész, kézsebész) – gitár, ének, dr. Kádas István (sebész, traumatológus) – ritmusgitár, ének, dr. Kecskeméti Ákos (traumatológus) billentyűk, ének, dr. Kolyvek István (anesthesiologus), szólógitár, ének, dr. Tasnádi László (ortopéd-traumatológus) – basszusgitár, ének, Ágoston Péter – dobok.

Nagyon hosszan lehetne sorolni azokat az orvoskollégákat, akik kórusban énekelnek, több hangszeren játszanak. Akik rendszeres összejöveteleken profikat megszégyenítő minőségű hangversenyeken szereznek maradandó örömet egymásnak és hallgatóságuknak. felsorolhatnám a mai hírességeket, Fekete Attilát, Póka Balázst, Hábetler Andrást, akik egykoron a SE hallgatói voltak és ma a Magyar Állami Operaház magánénekesei.

Az irodalom tele van orvos-regényekkel, kórházi környezetben játszódó írásokkal, színművekkel. Ha a fajsúlyos irodalmat vesszünk, pl. Thomas Mann: Varázshegy, Tolsztoj: Iván Iljics halála, vagy Csehov: (aki maga is orvos volt) 6-os számú kórterem és Shaw: Az orvos dilemmája. Illetve pl. orvosírók: prof. dr. Donáth Tibor (1926–2018) anatómus, egyetemi tanár; az orvostudományok kandidátusa, dr. Németh László (1901–1975) orvos-író, prof. dr. Szirmai Imre (1942–2018) neurológus, az orvosképzés és a neurológusszakorvos-képzés kiválósága.

Dr. Donáth László

Dr. Németh László

Dr. Szirmai Imre

A képzőművészet területén alkotott maradandót dr. Dóbusz György sebészfőorvos, dr. Kincses Gyula, a MOK elnöke és barátja dr. Nagy Miklós győri orvos kiváló, valamint a Semmelweis Könyvkiadó igazgatója, dr. Tánczos László kiváló fotós.

És végül pár szót ejtenék a Mozart-effektusról.

Frank Rauscher

G. Edlinger: Mozart (1790)

A Mozart-hatást először 1993-ban írta le Frank Rauscher, a Wisconsin Egyetem neurológus kutatója. Vizsgálatainak eredménye szerint azok a diákok, akik 10 percen keresztül hallgattak Mozart-zenét, jobban teljesítettek egy térbeli logikát igénylő tesztet, mint azok, akik nem részesültek zenei stimulációban. Ez a közlés eljutott a napilapokhoz, amikben és most idézek a címekről „Mozart okosabbá tesz, Mozart növeli az IQ-t, Mozart zenéje javítja a memóriát.” Más zene ezt nem produkálja és hasonló címekkel felkapott téma lett. Ez megmozgatta a közvélemény fantáziáját, és a cikk megjelenése után eladási rekordot döntöttek Mozart lemezei, és a Mozartról megjelenő irodalom. A vezető orvosi lapokban megindult a csatározás érvek és ellenérvek tömege, olvasható a Mozart-hatással kapcsolatban. Támogató közlemények születtek, miszerint Mozart zenéjének ritmusa összhangban van-e az emberi agy aktivitásának ritmusával?

Epilepsziásoknál csökken a rohamokat kiváltó kóros agyi elektromos aktivitás, míg más zene nem tudta ezt produkálni. Állatkísérletekben a patkányok jobban teljesítették a tanulási teszteket, ha közben Mozart-zene szólt.

Az ellenzők azzal érveltek, hogy csupán arról volt szó, hogy zene jobb kedvre derítette a vizsgálat alanyait és ezért teljesítettek jobban. Szellemes volt az az érvelés is, hogy ha Mozart zenéje olyan jó hatású az egészségre, akkor miért volt Mozart olyan beteges? A legfrappánsabban az a közlemény foglalta össze Mozart hatás lényegét, amely kifejtette, miként lehet egy tudományos kutatás eredményét bagatellizálni és lejáratni.

Szeretnék köszönetet mondani kaposvári tüdőgyógyásznak Dr. Berta Gyula főorvosnak, akitől engedélyt kaptam az idézeteiből

Most zárás képen hallgassunk meg 1-2 felvételt azoktól a kollégáktól, akiket ugyan nem említettem meg, de fantasztikus játékkal remélem, hogy Önöket is lenyűgözik. Itt sok mindent megtalálnak: www.orvoszene.hu

*A szerző a Magyarországi Orvosmuzsikások Egyesületének elnöke

A képek forrása:

Dr. Böszörményi Miklós (magyarszemle.hu)

Dr. Donáth László (mkot.hu)

Dr. Németh László A Rivalda 84-85 antológiában megjelent portréja
Csigó László felvétele, wikipedia)

Prof. dr. Tarján Jenő (mkardio.hu)

Frank Rauscher (moravian. edu)

Dr. Szirmai Imre (real.mtak.hu)

Dr. Ungár Imre (Budapest, 1956. január 23. Dr. Ungár Imre főorvos egyik betegével beszélget a Korányi Tüdőbeteg-gondozó Intézetben. MTI Fotó/Magyar Fotó: Tormai Andor (archivum.mtva.hu)

Dr. Vukán György (hegyvidek.hu)

Zenei idézetek:

Debussy: Petite Suite - Medikus Zenekar (15:14)

Debussy: Petite Suite

Tételek: 1. En bateau 2. Cortège ([04:19](#)) 3. Menuet ([8:00](#)) 4. Ballet ([12:00](#))

Medikus Zenekar – Vezényel: Dubóczky Gergely

Nyáresti Koncert a Pesti Vármegyeháza, Díszudvarán, 2020. augusztus 25. Vezényel: Dubóczky Gergely
A Covid-19 magyarországi megjelenése óta először lép színpadra teljes létszámmal a Medikus Zenekar, amelynek tagjai közül számos fiatal szakember erő feletti munkát végzett a fertőzött betegek gyógyításában. A Medikus Zenekar a Semmelweis Egyetem rendezvényeinek rendszeres résztvevője, de nagy sikerrel szerepeltek többek között Bayreuthban, Svájcban, Budapesten a Zeneakadémián, a Magyar Nemzeti Múzeum dísztermében és legutóbb idén márciusban a Müpában is. Tagjai elsősorban az orvosi egyetem hallgatói, valamint több hazai felsőoktatási intézmény diákjai. A 12 évvel ezelőtt alakult együttes művészeti vezetője és karmestere 2009-től Dubóczky Gergely

Zenélő Medikusok Jótékonysági Koncert - 1. rész (46:49)

A MediChoir Hallgatói Kórus által negyedik alkalommal megrendezett „Zenélő Medikusok Jótékonysági Koncert” felvételének első része.

A felvételért köszönet Bánki Zoltánnak!

Műsor:

Scott Joplin: The Entertainer (Ragtime) - Diversité Kamarazenekar
Hans Zimmer: A Karib-tenger kalózái /feldolgozás/ - Diversité Kamarazenekar
(művészeti vezetők: Krémer Nóra Lili, Főgel Erik; vezényel: Főgel Erik)
F. Chopin: Fantasie - Impromptu (op. posth. 66) - Borzási Márk
J. S. Bach: Prelúdium és allemande (BWV 1007) - Imre Mihály Benjámin
F. Chopin: f-moll nocturne (op. 55, no. 1) - Pearl Ben
Alan Menken: Go the Distance (a Hercules c. filmből) - Nagy Máté, Balla Gábor
Maria Theresia von Paradis: Siciliano - Hadházi Dorottya, dr. Hadházi Zsófia,
Bojti Eszter
(DE Zeneművészeti Kar Liszt terem, 2017.05.11.)

Semmelweis Vonósnégyes 35 éves 2018.10.20. Óbudai Társaskör (1:47:33)

A Semmelweis Vonósnégyes orvosokból álló kvartett. Tagjai három és fél évtizede változatlanul: dr. Kelemen László, háziorvos - 1. hegedű, dr. Székely György gasztroenterológus - 2. hegedű, dr. Ostoros Gyula tüdőgyógyász-onkológus - mélyhegedű, dr. Asbót Richard kardiológus - gordonka. A Semmelweis Egyetem kamarazenekarában ismerkedtek meg. Korán elkezdtek koncertezni, felismerve, milyen lelkesítő - és gyakorlásra készítő egy-egy fellépés. Egyéb helyszínek mellett az Óbudai Társaskör hangversenytermében is rendszeres vendégek.

<https://www.youtube.com/watch?v=5Q1-vuuec-o> (12:41)

XXV. Orvosmuzsikus Találkozó, Szombathely – koncertrészlet

A 25. jubileumi Orvosmuzsikus Találkozón az Egyesület alapítójára, dr. Tarján Jenőre emlékeztek a tagok. A szombathelyi közönség nagy tapssal jutalmazta a Kelemen-Kolbe-Lakatos trió előadását, akik F. Mendelssohn: d-moll triójának 1. tételét játszották (Dr. Kolbe I. zongora - Dr. Kelemen L. hegedű - Dr. Lakatos J. cselló)

<https://youtu.be/a8L3zxlFeuE> (8:18)

Dr. Lakatos J. díjnyertes felvétele - Golden Strings of America verseny

Dr. Lakatos János 2012-ben ezzel a D. Popper: Magyar rapszódia - felvétellel nyerte el az amatőr kategória 2. helyezését, s léphetett fel a Carnegie Hall-ban. A fellépést követően zongorakísérőjével, dr. Kolbe Ilonával tartottak önálló koncerteket a magyar külképviseletek szervezésében, nagy közönségsikerrel.

A MAGYARORSZÁGI ORVOS MUZSIKUSOK EGYESÜLETE ÉS A
KERESZTELŐ SZENT JÁNOS KATOLIKUS TEMPLOM
MEGHÍVJA ÖNT ÉS KEDVES CSALÁDJÁT AZ

ORVOSOK A ZENÉBEN

C. KONCERTSOROZATÁRA

2021. SZEPTEMBER 25. (SZOMBAT) 19 ÓRA

HELYSZÍN: 2300 RÁCKEVE, SZT. ISTVÁN TÉR 1.

MŰSOR:

J.S.Bach:

„Erbarme dich mein gott“ BWV 244.

„Máté passió“ c. oratóriumból C-dúr Prelodium BWV 846.

A.Vivaldi:

e-moll cello szvit I.tétel Largo

G.F.Händel:

D-dúr szonáta III.tétel Larghetto

J.S.Bach:

h-moll Partita Double BWV 1002.

J. Pachelbel:

Kis fuga

L.D.C.D' Herveois:

d-moll szvit Complain

J.S.Bach:

Air a D-dúr szvitből BWV 1068

f-moll Prelodium BWV 881.

Arioso az f-moll csemballóversenyből BWV 1056.

KÖZREMŰKÖDIK:

Dr. Dávid Judit Sára – hegedű

Dr. Molnár Zoltán – cello

Bojti Eszter - orgona

Az est rendezője és háziasszonya:

Kósáné Kertai Daisy az egyesület elnöke

A műsor változás jogát fenntartjuk!

AZ EGYESÜLET AZ ADOMÁNYOKAT KÖSZÖNETTEL FOGADJA!

A SOROZAT KÖVETKEZŐ ELŐADÁSA:

2021. október 09. 17.00 óra

Ács Károly Művelődési Ház

(Ráckeve Kossuth Lajos u. 51)

